

- рівень цінової пропозиції. Ціна подібних послуг дуже динамічна і залежить від багатьох факторів. Так, наприклад, доставка вантажу за кордон буде залежати від виду вантажу та його характеристик, транспортного засобу, кілометражу, обсягу вантажообігу тощо. Тому початкові ціни вказуються досить приблизні. Уже в процесі конкретного обговорення поставленого завдання і обліку всіх даних може обумовлюватися конкретна сума;

- терміни виконання поставлених завдань. Тут також потрібно враховувати низку нюансів. Наприклад, розвантаження машини може залежати від того, який саме товар доставляється. Якщо це великогабаритна річ, то вивантажити її простіше і швидше, ніж розвантажувати фуру з товаром в навал;

- точність складеного замовлення. Даний фактор слід оцінювати виходячи із потреб конкретного бізнесу. Для когось точність 80% буде цілком прийнятною, а комусь навіть найменші неточності можуть додати додаткові ризики.

Таким чином, скориставшись послугами логістичного аутсорсингу, підприємство отримає такі переваги:

- підвищення ефективності бізнесу;
- збільшення вільного часу для профільної діяльності;
- зниження витрат на логістику;
- зниження ризиків;
- поліпшення конкурентних позицій.

Література:

1. Мельник М. Завдання аутсорсингу в логістиці. URL: <https://ukraine.raben-group.com/novini/detalnishe/zavdannja-autsorsingu-v-logistici> (дата звернення: 15.05.2022).

2. Данилюк Т., Ющишина Л., Мохнюк А. Логістичний аутсорсинг в системі управління підприємством: доходи і витрати провайдерів. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019. №3. С. 55-61.

3. Колодка Я.В. Аутсорсинг в логістиці: переваги і недоліки. URL: <http://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/1972/1/%D0%90%D0%A3%D0%A2%D0%A1%D0%9E%D0%A0%D0%A%D0%98%D0%9D%D0%93%20%D0%92%20%D0%9B%D0%9E%D0%93%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%A6%D0%86.pdf> (дата звернення: 16.05.2022).

4. Логістичний аутсорсинг є хорошим способом економії ресурсів. URL: <https://ubi-logic.com.ua/ua/logistichnij-autsorsing/> (дата звернення: 15.05.2022).

УДК: 338.43: 631.153

СУЧАСНІ НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ

Садовник О. В., к.е.н., доц.

*ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,
м. Київ*

Перш ніж почати щось робити, кожен з нас уявляє результат цієї діяльності, виокремлює оптимальні шляхи досягнення поставленої мети та зіставляє їх з власними можливостями. Той, хто відразу починає діяти без попереднього осмислення досягнення поставленої мети і самої мети, рано чи пізно зазнає невдачі. Приблизно такий алгоритм діє і при впровадженні стратегії розвитку підприємств агробізнесу, оскільки така стратегія є

комплексним планом розвитку, який визначає напрямок та перспективи діяльності, позицію в оточуючому середовищі, забезпечує досягнення головної місії. Тобто, це постійний процес вдосконалення існуючої системи діяльності підприємства чи галузі, направлений на зміцнення конкурентних позицій [1]. Етап вибору та обґрунтування стратегії розвитку є найголовнішим у впровадженні, оскільки він створює фундамент для подальшої діяльності підприємства та розвитку галузі. Зокрема, обравши не той вид базової стратегії, в якій підприємство повинно працювати, воно наражається на ризик зазнати поразки або не повною мірою використати власний потенціал. Наприклад, якщо підприємство обирає стратегію стабілізації, а необхідно застосувати виключно стратегію виживання – підприємство в майбутньому однозначно зазнає значних збитків. В іншому випадку, коли підприємство обирає нижчу за рангом базову стратегію ніж потрібно, воно може втратити можливість працювати більш ефективно.

Стає очевидно, що війна в Україні вже вплинула на перегляд стратегій розвитку підприємств агробізнесу, відбулось коригування поставлених цілей, а в окремих регіонах постало питання призупинення діяльності. Проте ми переконані, що при відродженні агробізнесу в Україні після перемоги аграрії збалансують стратегії розвитку оптимізуючи продуктово-ринкову та ресурсні стратегії власних підприємств. Фактично продуктово-ринкова стратегія сьогодення визначена світовим попитом на продукти харчування та сировину для її виробництва. Тому очікується, що базисом реалізації загальної стратегії аграрних підприємств стане ресурсна стратегія. Розглянемо основні напрями реалізації ресурсної стратегії, які поглибляться при відновленні підприємств агробізнесу.

Один з основних стратегічних напрямів ресурсної стратегії підприємств агробізнесу-збереження та розширення земельного банку. В довоєнний період спостерігалась досить висока інтенсивність укладання угод купівлі-продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення. Так, станом на 28 грудня 2021 в Україні було укладено 64 262 таких угод [2], а станом на 17 лютого 2022 року – вже 84 458. У грудні 2021 року кількість транзакцій вперше перетнула позначку у 1000 угод купівлі-продажу на добу[3]. Топ-5 лідерами з укладання угод купівлі-продажу були такі області як Харківська (продано 33,43 тис.га), Дніпропетровська (продано 19,38 тис.га), Кіровоградська (продано 19,08 тис.га), Херсонська (продано 17,35 тис.га) та Полтавська (продано 16,86 тис.га). Нагадаємо, що з 1 липня 2021 року ринок землі відкрився частково, тож ділянки сільськогосподарського призначення можуть купувати фізичні особи-громадяни України, однак тільки до 100 га в одні руки. Проте по факту головними конкурентами на ринку сільськогосподарської землі є агрохолдинги, великі та середні агропідприємства, фермерські господарства. Очікується, що вартість землі постійно буде зростати. Проте тенденції такого очікуваного зростання по областях будуть різними та залежатимуть від багатьох факторів, особливо тих, що пов'язані з війною 2022 року в Україні. Хоча вплинуть ринкові та природо-кліматичні чинники. Наприклад, нормативно-грошова оцінка сільськогосподарської землі підтверджує, що Дніпропетровська область має одні з найкращих ґрунтів України. Тому не дивно, що середня нормативна вартість угідь в області становила 30251 грн/ га (на 17,4 % вище ніж в середньому по Україні), багаторічних насаджень – 55608 грн/га (на +13,5% від середнього показника по Україні), сінокосів – 7972 грн/га (+32,9%), пасовищ – 6232 грн/га (+24,6%). В післявоєнний період підприємства агробізнесу будуть будувати стратегії розширення земельного фонду з урахуванням фактичних реалій та можливості ведення агробізнесу на певних територіях.

Іншою не менш важливою складовою ресурсної стратегії залишитися техніко-технологічна складова. Очевидно, що стратегічним завданням для багатьох аграріїв стане покращення родючості ґрунтів та культури землеробства. Щодо вирощування сільськогосподарських культур, то на підприємствах будуть більше використовувати елітні

високопродуктивні сорти та гібриди, а також високоякісні засоби захисту рослин, оскільки це дозволить використовувати новітні розробки в цьому напрямку, сприяти підвищенню урожайності та якості продукції (врожайність та рентабельність сільськогосподарських культур постійно є предметом оперативного та стратегічного аналізу).

Разом з цим, світовий попит на продукти харчування та інновації в складові агротехнічних технологій в окремих регіонах сприятимуть: частковій заміні пестицидів альтернативними агротехнічними і біологічними заходами (в Україні та світі постійно зростає попит на екологічно чисту продукцію); застосуванню поверхневого обробітку ґрунту та поєднанню декількох технологічних операцій за один прохід агрегату (істотно вплине на собівартість продукції, враховуючи енергетичну кризу в світі та вартість паливо-мастильних матеріалів в Україні зокрема); підбору сортів і гібридів, стійких проти шкідників, хвороби та бур'янів (може стати базисом ресурсної стратегії через нестійке природо-кліматичне середовище). Тому Україна й надалі буде нарощувати співробітництво з такими гігантами як «Bayer», «BASF», «Dupon», «Singenta» та інші.

Також дозволить посилити інтенсифікацію виробництва та підвищити ефективність землеробства подальше співробітництво вітчизняних аграріїв з виробниками техніки. В довоєнний період ринок техніки був доволі насичено представлений як вітчизняними («Слобожанська промислова компанія», «Січеславський машинобудівний завод», «Олександрійська машинобудівна група», «Elvorti», «Фаворит», «Ремсинтез», «Миколаївська агропромтехніка», «Степаненко і К» (бренд «СТЕП»), «Агрореммаш-БЦ», «Рора-Україна» та інші) так і закордонними брендами («John Deere», «Case», «New Holland», «Great Plains», «Horsch» та інші). В післявоєнний період основними факторами вибору техніки та технології можуть стати умови кредитування, сервісне обслуговування та державна (міжнародна) підтримка в розвитку агробізнесу. Ці фактори будуть дуже важливі для відродження тваринництва оскільки окупність інвестицій в тваринництві значно вища ніж в рослинництві.

Крім цього, інтенсифікація виробництва та новітні технології мають забезпечити такі напрямки природоохоронних заходів ресурсної стратегії як виробничий екологічний моніторинг, збереження та раціональне використання водних ресурсів, охорона атмосферного повітря, захист земель, ресурсоощадність та енергоефективність.

Окремим питанням ресурсної стратегії є персонал: враховуючи міграційні процеси в Україні під час війни та після її закінчення можна очікувати декілька сценаріїв зайнятості в Україні [4]. Проте стає очевидним – при відновленні агробізнесу боротьба за спеціалістів та працівників між виробниками в окремих регіонах буде досить напруженою.

Література:

1. Садовник О.В. Управління стратегічними змінами підприємств АПК: [Електронний курс] Навч. посібник - К.: КНЕУ, 2011. – 385 с.
2. Огляд стану земельних відносин в Україні URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2022/01/Oglya-stanu-zemelnih-vidnosin_gruden.pdf
3. Інтерактивний звіт по ринку купівлі продажу землі сільськогосподарського призначення URL: <https://minagro.gov.ua/zemelna-reforma/interaktivnij-zvit-po-rinku-zemli>
4. Садовник О.В. Зайнятість в агробізнесі 2022: сучасний стан, воєнні обмеження, прогнози /О.В.Садовник/ Соціоекономіка та менеджмент: стан, тенденції, управлінські рішення: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 11 травня 2022 року – К.: КНЕУ, 2022